

Průřezové téma: **Společnost pro všechny**

Očekávaný výsledek učení: PTS-000-000-ZV9-002  
**Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.**

Popis úrovně Na cestě

- Postupně nalézá, z kterých výrazových prostředků je sdělení sestaveno (jazyk, obraz, pohyb, hudba, bezprostřednost, stylizace apod.).
- Rozezná typy mediálních sdělení a jejich výrazové prostředky (např. zpráva, reklama, hudební klip, komiks, www stránky, osobní profil konkrétního člověka a dalších).
- Rozezná rozdíly mezi „seriózním“ a „bulvárním“ zpravodajstvím a výrazové prostředky, které jsou pro ně příznačné.
- Hledá možné záměry, které za volbou témat, kontextů a výrazových prostředků stojí.
- Při vlastním tvořivém sestavování různých sdělení (zpráva, reklama aj.) se snaží volit výrazové prostředky (např.: slova, obrazy) podle toho, jaký záměr sdělením sleduje.

*Ilustrativní příklad naplňuje část OVU*

## Pra(rodiče) k tabuli

Autoři materiálu: Jan Jiráček, Helena Pavličíková, Markéta Pastorová

### Anotace

Aktivita vede k tomu, aby si žáci prohlubovali představu, jak důležitou roli v komunikaci hraje záměr sdělení a představa o adresátech (cílovém publiku) a jak se podílí na konečné (zveřejněné) podobě sdělení. Žáci se seznamují s mezigeneračními rozdíly v představách o světě a učí se je respektovat. Ilustrativní příklad nejvíce přispívá k rozvoji klíčové kompetence komunikační, současně k rozvoji čtenářské a pisatelské gramotnosti.

### Zadání pro žáky

Žáci se rozdělí do 4 či 8 skupin (nutné je, aby byl sudý počet) a na základě učitelova zadání sestaví seznam pěti témat, o nichž se domnívají, že je jejich rodiče či prarodiče nepovažují za důležitá nebo že jim nepotřebují rozumět, ale zabývat by se jimi dle názoru žáků měli (dle aktuální situace: např. co je hip hop, co je emotikon, co je Instagram, co je influencer, co je virální reklama a jak funguje, co je product placement, co je duální systém médií, co je nebezpečné zveřejňovat a sociálních sítích apod. – při hledání příkladů témat je možné se inspirovat např. na <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kmeny>). V dalším kole učitel požádá, aby se vždy dvě skupiny mezi sebou dohodly na společných čtyřech tématech z původních deseti, která se do tohoto kola diskuse přinesly (každá skupina přináší 5 témat).

V dalším kole o totéž požádá zbývající 2 nebo 4 skupiny (podle počtu výchozích skupin), a v případě potřeby ještě jednou zopakuje totéž v dalším kole.

Výsledkem je, že třída má společných čtyři nebo pět témat.

Dle potřeby mezi jednotlivými koly nebo na závěr celé této části učitel s žáky probere, jaké používali argumenty, jak využívali znalost tématu, jak vnímali ne/férovost diskuse (míru manipulace, nátlak verbální či hlasovou agrese, apel na emoce, citové vydírání apod.).

Pak učitel rozdělí žáky do čtyř/pěti skupin, každé přidělí jedno téma a nechá je vyhledat z různých zdrojů k danému tématu podklady. Mělo by jít o naučné/osvětové zdroje typu encyklopedie, wikipedie, učebnice,

zábavní zdroje typu časopis, lifestylová webová stránka, bulvární médium atd. Žáci informace shromáždí, vyhodnotí, jakou pro ně mají věrohodnost a proč, a dohodnou se, které z nich a jakým způsobem (a v jakém tvaru) předloží (pra)rodičům jako základní poučení o daném tématu. Zadáním přitom je, že má jít o nějakou podobu prezentace, kterou by bylo možné rodičům či prarodičům předvést. Forma prezentace je volná a záleží na rozhodnutí žákovských skupin (video, animovaný či hraný film, ppt prezentace, hrané vystoupení/scénka apod.) Skupiny prezentace sestaví, navzájem si je předvedou a vyhodnotí a v diskusi proberou, jak (v jakém formátu) by případně bylo možné prezentace (pra)rodičům předvést (podcast, televizní magazín, webová stránka atd.), vyhodnotí silné a slabé stránky jednotlivých možností a diskutují o tom, které z nabízejících se možností mají větší/menší naději na úspěch.

## Vazba na klíčové kompetence / základní gramotnosti

| Název KK / ZG<br>Složka KK / ZG<br>Kód OVU                                                             | Znění OVU                                                                                                                                                                                                                 | Vzdělávací strategie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>KK komunikační</b><br>Vyjadřování<br>KKK-VYJ-000-ZV9-001                                            | <b><i>Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.</i></b>                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vytvářím příležitosti pro různé formy diskuse.</li> <li>- Vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky.</li> <li>- Podněcuji žáky ke kladení otázek a k argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace.</li> </ul> |
| <b>KK komunikační</b><br>Porozumění<br>KKK-POR-000-ZV9-001                                             | <b><i>Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.</i></b>                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pravidelně se žáky problematizují interpretaci jazykových či obrazných sdělení, diskutují s nimi o jejich možných významech a o komunikačním záměru, kterého chtěl autor dosáhnout.</li> <li>- Do výuky pravidelně zařazují autentické texty a jiná jazyková či obrazná sdělení (novinové články, příspěvky na sociálních sítích, fotografie, ilustrace, videa apod.).</li> </ul>    |
| <b>KK digitální</b><br>Tvorba digitálního obsahu<br>KDI-TDO-000-ZV9-001                                | <b><i>Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.</i></b>                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nabízím žákům možnosti vyjadřovat se skrze různá, i nová média.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>ZG čtenářská a pisatelská</b><br>Budování porozumění v četbě a procesu psaní<br>ZGC-BPO-000-ZV9-001 | <b><i>Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.</i></b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

## Popis ověřování

Vyhodnocení práce jednotlivých žákovských skupin a kvality argumentace při dohadování o tématech;

Diskuse k povaze témat a jejich zdůvodnění;

Analýza zdrojů využitých k získání informací;

Analýza výrazových prostředků, které vzhledem k povaze tématu a zadání připadají v úvahu a proč.

Učitel vede žáky k tomu, aby si uvědomovali, jak výrazové prostředky ovlivňují možnosti komunikace, aby kriticky hodnotili kvalitu argumentů použitých v diskusi a kriticky vyhodnocovali výstižnost výrazových prostředků s ohledem na záměr sdělení.